

MUZEJ SAVREMENE
UMETNOSTI VOJVODINE

21000 Novi Sad, Dunavska 37
T/F: +381-21-6613526
office@msuv.org; www.msuv.org

PRIGUŠENA EGZISTENCIJA_THE SUBDUED EXISTENCE

predstavljanje savremene umetničke scene Srbije u Nacionalnom muzeju likovnih umetnosti Tajvana u Tajčungu

Otvaranje: 31.maj 2014.

Kustosi: Sanja Kojić Mladenov / Svetlana Mladenov

Umetnici: Igor Antić, Breda Beban, Goran Despotovski, diStruktura, Dragan Ilić, Jelena Jureša, Stevan Kojić, MP_art, Muzej detinjstva, Andrea Palašti, Vesna Perunović, Nataša Teofilović, Zoran Todorović, Miloš Tomić i Selman Trtovac.

Trajanje: 31/5–03/8/14

Projekat podržali:

Pokrajinski sekretariat za kulturu i javno informisanje Vojvodine,
Ministarstvo kulture i informisanja Srbije i
Ministarstvo kulture Kine (Tajvan).

Po povratku sa Tajvana, MSUV će organizovati press konferenciju i upoznati javnost sa detaljima projekta. O datumu, mestu i vremenu održavanja konferencije, javnost će biti blagovremeno obaveštena.

Nakon uspešnog predstavljanja u MSUV izložbom CARGO EAST_Zurenje u slobodu: izložba savremene umetnosti Tajvana, na kojoj je učestvovalo petnaset umetnika i umetnica iz Tajvana, publici Nacionalnog muzeja likovnih umetnosti Tajvana u Tajčungu biće predstavljena izložba PRIGUŠENA EGZISTENCIJA: savremena umetnička scena Srbije.

Izabrani autori savremenim medijskim jezikom istražuju različite kontekste svog društvenog okruženja, naročito teme u vezi sa ličnim odnosom ka društveno-političkoj tranziciji, migraciji, egzilu, globalizaciji, problemima identiteta i odnosa prema savremenoj ekonomiji, kapitalu i tehnologiji. Izložba obuhvata 24 rada nastalih u različitim medijima (video, instalacije, fotografije, slike, i animacije), a tema izložbe "Prigušena egzistencija", kako je naveo HuangTsai-Lang, direktor Nacionalnog muzeja likovnih umetnosti Tajvana, blisko je povezana sa istorijom Srbije, njenom politikom i društvom: "Ova dela ne samo da obraćaju izuzetnu pažnju na kreativnu formu, medij i temu, već prikazuju i uticaj globalnog na diskurse i razmišljanja u lokalnoj kulturi, predstavljajući trendove i raznolike dimenzije savremene umetnosti Srbije od 1990. godine do danas."

“Stanje savremene umetničke scene Srbije prožeto je dubokom krizom svih segmenata, od institucionalne, političke, ekonomske do socijalne, kulturne etičke i vrednosne. U takvom stanju gotovo konstantno prisutne nevidljivosti i državne marginalizacije, umetnička scena Srbije *prigušeno egzistira* razvijajući modele kritike, preživljavanja, alternativnog saodržavanja i samosnalaženja. njena *pritajenost* je zato dvostruka, zavisna od odnosa ka dominantnom kulturnom modelu lokalne sredine i zavisna od podrške na internacionalnoj umetničkoj sceni (iako pripada evropskoj, geografski i prirodno). Izlazak van granica predstavlja izazov mnogim umetnicima i kustosima, koji samoinicijativno uspostavljaju saradnju i komunikaciju sa umetničkim scenama Evrope i sveta, istovremeno proširujući svoje polje istraživanja, metode i jezik umetničkog dela kroz međusobne relacije.”_Sanja Kojić Mladenov (izvod iz teksta kataloga Cargo East_Prigušena egzistencija: savremena srpska umetnička scena, Novi Sad, MSUV, 2014. Beograd: Službeni glasnik)

“Umetnike danas ne povezuje neki zajednički stil, tematika ili ikonografija, oni dele nešto mnogo značajnije: zajednički teorijski i praktični vidokrug u kome deluju, a to je sfera međuljudskih odnosa. Zato su komunikacija, dijalog i saradnja domaće likovne scene sa internacionalnom ključni ne samo za afirmaciju savremene umetničke prakse, već i za ispoljavanje onih elemenata umetničkog rada koji bi svojim životom u zatvorenoj, lokalnoj sredini ostao nevidljiv.”_Svetlana Mladenov (izvod iz teksta kataloga Cargo East_Prigušena egzistencija: savremena srpska umetnička scena, Novi Sad, MSUV, 2014. Beograd: Službeni glasnik)

“Zašto je egzistencija prigušena? Zbog tuge i ratova u istoriji? Društvenih potresa? Političkih i ekonomskih tranzicija? Uticaju globalnog okruženja? Ili sumnji o ličnom subjektivnom identitetu?

Umetnička praksa istražuje i razmišlja o neopipljivoj prigušenosti, koja se, pošto je umetnici konkretizuju, istovremeno oslobađa u tom procesu...

Prigušena egzistencija: savremena umetnost Srbije fokusira se na najnovije umetničke pojave u Srbiji, predstavljajući različite aspekte savremene umetnosti od 1990. godine do danas. Istovremeno, ona takođe prikazuje kako, u savremenom svetu, sa čestim međunarodnim razmenama i većim slobodama, umetnici Srbije kombinuju lokalnu kulturu i međunarodne trendove u rešavanju lokalnih problema, razmišljajući o sebi, svojoj okolini, i vode diskusije o svom okruženju, društvu i istoriji na delikatan i detaljan način.”_Čen Jan-Huei (izvod iz teksta kataloga Cargo East_Prigušena egzistencija: savremena srpska umetnička scena, Novi Sad, MSUV, 2014. Beograd: Službeni glasnik)

Umetnici:

Igor Antić, francusko-srpski vizuelni umetnik rođen 1962. u Novom Sadu, učestvuje serijom fotografija "Sami naspram stihije" koja je inspirisana sinergologijom – metodom koja pokušava da dešifruje kodove govora ljudskog tela. Njegove fotografije istražuju misteriozne relacije između političara i umetničkih dela, a motivi su preuzeti iz medija i prikazuju svetske lidere, njihovu gestikulaciju i poze u prisustvu umetničkih dela. Fotografije su razvrstane u serije, po žanrovskoj srodnosti, nudeći ključ za razumevanje vlastite ideološke pozadine.

Antić učestvuje i instalacijom "Umetanja #3" koja sadrži novčanicu od 500 evra uvećanu i reprodukovanu na platnu kao zastava. Ta zastava je sredinom 2013. pobodena na najviši planinski vrh Evrope Monblan i fotografisana, a fotografija i zastava su artefakti, dokazi o izvedenoj akciji.

Tajvanska publika videće i Antićev rad "Napravljeno po meri" – instalaciju zasnovanu na statističkom principu prema kojem svaka šibica predstavlja milion stanovnika jedne zemlje. U jednoj kutiji ima onoliko šibica koliko i miliona stanovnika, a na kutijama se nalaze zastave svih zemalja sveta, pa je celina reprezentacija sveta u minijaturi. Pojedine kutije su prepune, do granice njihovih fizičkih mogućnosti... i do rizika zapaljivosti.

Breda Beban, vizuelna umetnica, rediteljka, kustoskinja i kreativna producentkinja, koja je rođena u Novom Sadu, živela i radila u Skoplju i Zagrebu, a preminula je 2012. u Londonu. U MSUV-u je u toku reprezentativna izložba fotografija, video i filmskih radova Brede Beban "Nazovimo to ljubav", organizovana u partnerstvu sa Kulturnim centrom Novog Sada i u saradnji sa portalom SEEcult.org, koja predstavlja dosad najsveobuhvatniji prikaz njenih radova iz emigrantskog perioda, odnosno po odlasku iz ratom zahvaćene bivše Jugoslavije početkom 90-ih. U Tajvanu će biti predstavljen izbor fotografija i filmova Brede Beban, koje će tokom leta imati priliku da vidi i publika u MSU Republike Srpske u Banjaluci.

Goran Despotovski iz Novog Sada, učestvuje radovima "Sako" i "Selekcija". "Sako" predstavlja sekvence snimaka sakoa u raznim položajima, koji u celini oblikuju dramatičnu vantelesnu formu koja sugerise na prisutnost ili odsutnost ljudskog tela. Te sekvence sakoa, zaustavljene u pokretu, prikazuju različite oblike napetosti izazvane odnosom društva prema pojedincu. Krpara sako prikazana je u stanju prostornog plutanja sugerisući na potrošene izbledele predstave. Te forme prikazuju ogoljenog čoveka, odnosno aspekte života individue, usled društvenih uticaja. Stoga zatečeno stanje ostavljenog govori o elementarnoj napuštenosti i gubitku individualnosti. Unesene forme sakoa u različitim amorfnim scenama iskazuju metafizičko kretanje unutar samog prostora. Odevni predmet simbolizuje stanje između života i smrti u prostoru koji levitira između odbačenog i izgubljenog.

Lutke bez lica, obučene u svakodnevnu mušku odeću, zaustavljene u konfuznom i dementnom stanju u prekinutoj radnji i činu. To su figure ljudi koji više nemaju identitet, specifičan lik i singularni karakter. Rad "Selekcija" izražava vizuelnu i prostornu dramaturgiju "tragične

otuđenosti” koja se pojačava neprisućnošću života u polju vidljivog, telesnog i ljudskog. U radu su ukorenjeni kriterijumi koegzistencije, pri čemu postoji potreba za podsticanjem dijaloga i stvaranjem mogućnosti da ih posmatrač upotpuni. Ljudi-figure-lutke treba da alegorijski i simbolički nagone gledaoca da se s njima identifikuje i preispita sopstveno mesto u društvu, koje je u permanentnoj krizi na globalnom planu i čije vrednosti su često izopačene. Zvuk čine sekvence svakodnevnih misli i u njemu se konstantno iskazuje momenat dominantnog nesporazuma i lutanja. Te oživljene bestelesne forme, proizašle iz vremena u kom smo živeli, predstavljaju utvare generacijskih i sudbinskih tokova života, prikazujući ogoljenog čoveka, odnosno aspekte života individue usled društvenih uticaja.

Umetnički par **diSTRUKTURA**, koji čine beogradski umetnici Milica Milićević i Milan Bosnić, učestvuje ciklusom fotografija “Face to Face” kojima doslovno replicira romantičarsku topografiju posmatrača neposredno konfrontiranog sa uzvišenim i zadivljujućim prizorima jednog postindustrijskog predela i primer je jedne nove socijalne i mentalne ekologije. To je rad u nastajanju (work in progress) koji se izvodi na svakom mestu koje posete i sastoji se od radova u različitim medijima, mada je najzastupljeniji medij fotografije. Tako su motivi pejzaža i gradova širom sveta postali objekt njihove izolovane kontemplacije pozivajući i posmatrača da se toj kontemplaciji pridruži. Umetnici predlažu nove metafore koje uzimaju u obzir kompleksne aspekte prirodnog, biološkog, tehnološkog i socijalnog bića i grade novu, modernu i širu ideju Prirode koja odgovara trenutnom, savremenom životu.

Dragan Ilić, njujorško-beogradski umetnik se predstavlja video instalacijom svog performansa “Robo Akcija #10” (2013). Ilićev proces stvaranja proizilazi iz ljudske interakcije sa mašinama koja ga fascinira i vodeća je tema njegovog rada. Veći deo Ilićeve prakse fokusiran je na alate umetničke produkcije. Ključ ili polazna tačka u Ilićevom radu je konceptualna analiza i de/rekonstrukcija procesa crtanja kao traga telesnih i mašinskih aktivnosti na papiru i drugim materijalima za crtanje, i otvaranje prostora za komunikaciju ideja ili realizaciju konkretnih umetničkih namera. Istražujući u vizuelnom i auralnom smislu moć tehnologije – i ručne i robotike - u saradnji sa ljudskom voljom i intuicijom, Ilić proučava prelaz između našeg kvazi-androidnog odnosa sa alatima danas i robotike sutrašnjice.

Jelena Jureša, iz Novog Sada predstavlja rad “Mira, skica za portret” koji kroz formu portreta istražuje krhkost sećanja, kao i odnos fotografskog medijuma i percepcije. To je višegodišnji projekat, u kojem se kroz nekoliko medija bavila istorijom jedne zemlje, jedne porodice i jedne žene. Sastoji se od video instalacije, fotografija, 12 litografija i knjige. Kroz dva 40-minutna videa, posmatrač ima priliku za novim čitanjem fotografske i pokretne slike, šifrirajući mesto kao medijsku odrednicu u koju se upisuju i brišu različita značenja. Iako prvi deo rada čini istorijsko vreme sa svojim objektivnim delovanjem, baziranim na poznatim događajima, oni se lome kroz lične istorije koje umetnica stavlja u prvi plan. U isto vreme, indirektno, kroz intiman monolog naratora, rad propituje različite ženske uloge: majke, supruge, deteta.

Stevan Kojić, rođen u Kikindi, studirao vajarstvo na FLU u Beogradu, a predaje na akademijama umetnosti u Novom Sadu i Trebinju. Poslednjih godina istražuje odnose pojedinac-društvo-tehnologija-priroda u okviru laboratorije “Samoodrživi sistemi apsurdna” koja je sastavljena od nekoliko međusobno povezanih i uzajamno zavisnih “bio-tehnoloških” segmenata. To su u početku bile jednostavne strukture (povezane na neobičan način) u kojima su biljke uticale na elektroniku i obrnuto bez bilo kakvog određenog, utilitarnog cilja. Vremenom su se te strukture umnožavale i njihovi odnosi su se komplikovali, ali je rezultat uvek bio krajnje beskoristan. Kao neki živi organizam čija je jedina svrha njegovo samo postojanje i održavanje u životu (kao virus koji se širi kroz prostor).

Sve te strukture Kojić je pritom testirao i povezivao u kućnim uslovima, često koristeći delove (tehniku i biljke) kojima je inače okružen. Tako objekti iz privatnog okruženja prvo postaju deo tih apsurdnih instalacija, a kasnije se vraćaju u privatni prostor menjajući ga u neku vrstu alternativnog staništa.

Naziv “Samoodrživi sistemi apsurdna” menjao je u zavisnosti od elemenata instalacije i teme izložbe, iako je suštinski koncept ostao blizak prvobitnom. U parazitskoj simbiozi predmeta iz njegovog svakodnevnog okruženja, elektronskog otpada i živih organizama, nastaje svojevrsno alternativno bio-socijalno stanište sa potencijalom daljeg širenja i transformacije.

MP_art, umetnički par (Maja Budžarov i Predrag Šiđanin) iz Novog Sada, koji svoj zajednički rad smatra važnijim od prikupljanja sopstvenih umetničkih biografija (Umetnost se sastoji od same umetnosti, a ne od umetnika).

Njihov rad “Serbian Contemporary” je interaktivni performans u kojem je učesće publike neminovno i bez čije pomoći se ne može realizovati. Autori iniciraju akciju publike, za to pripremljenim razglednicama sa kratkim instrukcionim tekstom. Uključivanje publike je dobrovoljno a rezultat performansa je kolektivni rad. Performans ukazuje na nastojanje autora da ukažu na neminovnost akcije svakog pojedinca u kreiranju savremenog, kako, u ovom slučaju umetničkog dela, tako i kolektivne svesti vezane za politiku, kulturu, ekonomiju. Akcija svakog pojedinca je doprinos celokupnom društvu, što ne znači da autori zastupaju tezu “kolektivne krivice” kroz koju je srpski narod neosnovano u svojoj najskorijoj istoriji prolazio...

Na izložbi učestvuju i jednokanalnom video instalacijom “Faith”, čiji je osnovni moto višemilenijumsko ljudsko verovanje u različita božanstva, versku različitost koja često dovodi do netolerancije i agresije, jednodimenzionalna koja su rezultirala milionskim žrtavama, samokašnjanjem, verskim ratovima, zloupotrebama moći. U veku transparentnosti komunikacija i globalnog umrežavanja, negativne posledice verovanja su svakodneвно vidljive i meta su medijskih informacija, ali često i manipulacija. Dostupnost informacijama je takva da nas bombardovanje negativnim aspektima vere dovode u poziciju kritičnosti, osveščavanja, ličnih ne slaganja, protesta, izlazaka na ulice, sukoba sa vlastima i ustaljenim dogmama. Živimo u svetu, s jedne strane fanatično radikalizovanih religijskih ubeđenja, a s druge strane u svetu otpora svakolikom nasilju, netoleranciji, nepojmljivom bogaćenju malog broja korporacijskih kapitalista... Živimo u trenutku “pred eksplozijom” sve svesnijih i ugnjetenih pojedinaca i grupa, smatra MP_Art.

Muzej detinjstva, koji čine **Vladimir Perić i Milica Stojanov**, a započeo je kao projekat 2006. godine. Osnovnu komponentu projekta u početku zamišljenog kao desetogodišnjeg angažmana (2006-2016), čini kolekcija svedočanstava različitih aspekata detinjstva. Muzej detinjstva predstavljen je publici kroz niz grupnih, ali i samostalnih izložbi, uključujući učešće Perića u paviljonu Srbije na 55. Bijenalu u Veneciji (sa Milošem Tomićem).

Predmeti Muzeja detinjstva prvobitno su prepoznati kao materijal za umetnički proces, a potom je otkriven njihov svedočanstveni potencijal, vrednost dokumenta koji ilustruje detinjstvo i niz ličnih, intimnih narativa vezanih za privatni život, najvećim delom sociokulturnog prostora nekadašnje države Jugoslavije.

Većina predmeta pronađena je na zemunskoj i novobeogradskoj buvljoj pijaci, što za autore predstavlja ujedno i proces meditacije, promišljanja, samospoznaje u relaciji sa prošlošću, istorijom, identitetom. Ideja je potom nastavila da se razvija u smeru objedinjavanja svedočanstava kategorije detinjstva, složenog fenomena sa stalno pomerajućim granicama tumačenja, a predmeti i priče počeli su da grade uvek otvorenu i rastuću celinu nasleđa, identiteta, memorija, kako individualnih tako i kolektivnih okvira.

Od predmeta koji su oblikovali detinjstvo, iskustvo, sećanje, predmeta koji materijalizuju niz akumuliranih narativa, ideja, znanja, emocija na individualnom i kolektivnom nivou, Muzej detinjstva stvara kolekciju ali i umetničku fikciju, konstrukt zasnovan na predmetima pozajmljenim iz istorijske realnosti, koji transponovani u umetnički kontekst dobijaju posve nove uloge i značenja.

Andrea Palašti, novosadska umetnica koja se bavi istraživanjima u oblasti (nove) kulturne geografije, kritičke topografije i istorije. Koristi simbolički jezik u okviru "dokumentarnih praksi", postavlja konceptualni okvir za ponovno razumevanje aspekata našeg savremenog života. Na izložbi učestvuje radom "Balkan Disco" koji predstavlja uvođenje ambijenta diskoteke u profesionalni umetnički prostor. Sam naziv rada preuzet je od diskoteka koje nose naziv sa prefiksom Balkan (Balkan Disco, Vičenza; Balkan Disco Express, Beč; Balkan Night, Hamburg), i kao takav, predstavlja igru značenja - parodično citiranje bihevioralnih klišeja koji pripadaju društvenom životu klubova po Zapadnoj Evropi sa autentičnim "turbo-folk provodom" sa Balkana. Devedesetih je turbo-folk muzika imala ključnu ulogu u definisanju srpskog socijalnog i nacionalnog identiteta, promovisala je ideologiju i način života kriminalne elite.

Rekontekstualizacijom diskoteke unutar umetničkog prostora, rad postaje svojevrsni ready-made, preispitujući tako granice estetike i etike, geografije i geopolitike, kao i svakodnevice i artificijelnog umetničkog dela. U tom svetlu, Balkan prestaje biti geografska odrednica te postaje kulturološka: Balkan danas postaje stereotipni označitelj mesta dobrog provoda.

Vesna Perunović, rođena u Srbiji, a živi i radi u Torontu. Iako je napustila svoj dom u Beogradu pre više od 20 godina, teme egzila i čežnje i dalje odlikuju njene radove. Predstaviće se radom "(W)hole, House of Exile" (Sve, Kuća egzila), koji istražuje ideju "doma" kao najvažnijeg i osnovnog koncepta urođenog ljudima - kuće kao skloništa. Podrazumevajući istovremeno i pojam zavičaja i pojam identiteta, jednostavna struktura nalik na kavez, sa bazičnim krovom i četiri zida koja se mogu videti na crtežima kuće iz najranijeg detinjstva, podsećaju posmatrača

na primarni simbol kuće, ujedno otkrivajući urođenu krhkost takavog simbola. Iako namenjen otelotvorenju osećaja sigurnosti i pripadanja, posmatrač dela je suočen sa pojmom doma kao promenljivog, ranjivog konstrukta. Video prirode i uništenja, prikazanih kao beskrajn ciklus, projektovan je na strukturu kuće i inspiriše gledaoca na doživljaj bezbroj različitih emocija i reakcija, odražavajući na taj način emocionalni nemir koji mnogi od nas osećaju tokom prelaska granica i odbacivanja ograničenja – bila ona fizička, društvena ili fiziološka.

Na izložbi u Tajčungu biće predstavljen i njen rad “Pronalaženje ljubavi” (2012), koji proučava još jednu od najosnovnijih potreba čoveka: potrebu da voli i bude voljen. Nastao tokom studijskog boravka u ISCP u Njujorku, taj rad prikazuje prozor umetničkog ateljea kao mesto sećanja: prigušenog tonaliteta koji vodi u prošlost, njegova oblička su i nejasna i poznata. Prikazom prozora sa zavesom u sred prelepog letnjeg dana, snimljenog u nostalgичnim crno-belim tonovima i obloženog izjavama ljubavi umetnika, Pronalaženje ljubavi istražuje pojam žudnje kao tačke mogućeg prevazilaženja ličnih granica i mesta pripadanja koje se otvara ka neograničenim mogućnostima. “Pronalaženje ljubavi” je deo stalne zbirke Mekdonald Stjuart centra za umetnost u Guelfu, Kanadi.

Nataša Teofilović, istražuje svet digitalne umetnosti spajajući umetnost, nauku i tehnologiju. Tehnički posmatrano, ona istražuje različite medije, od eksperimentalnog videa preko 3D karakter animacije i digitalnih ambijenata. Konceptualno, njeni radovi objedinjuju teme identiteta u praznom (void) virtuelnom prostoru, percepcije virtuelnih bića i ispitivanje granica između virtuelnog i stvarnog prostora.

Animacija “a|symmetry” nastala je iz jednog pokreta virtuelne ruke koja čulno i ispitujuće dodiruje prazninu (void) virtuelnog prostora. Ovaj izolovani pokret, nakon višestrukog umnožavanja se više ne prepoznaje kao pojedinačni element već formira jedinstvenu sliku. Rotacija, simetrija i sukcesivno kašnjenje pokreta generišu apstraktnu formu koja asocira na organsku strukturu i poprima kvalitete simbola poput mandale ili neke vrste oživljenog pulsirajućeg univerzuma. Multiplikacijom, svaki najmanji trzaj prsta u finalnoj kompozitnoj formi dobija dramatični impuls i ubrzanje.

Rad “s.h.e.” se poigrava pojmovima virtuelnog i stvarnog. Ovu 3D karakter animaciju grade dva elementa - virtuelni prostor i virtuelni akter. Virtuelni prostor je “ispražnjen”, ne sadži elemente scenografije, njegovu prostornost jedino definišu virtuelna bića kretanjem i gestom. Virtuelna priroda 3D glumica prikazana je kroz njihovu materijalizaciju i animaciju. Digitalni modeli su virtuelne membrane, telo bez organa koje mimikom, gestom i zvukom (kucanjem sa unutrašnje strane ekrana) komuniciraju uzajamno i/ili sa posmatračem. U praznini virtuelnog prostora, virtuelna bića su ostavljena da istražuju svoj virtuelni identitet. Iz tog razloga one dodiruju ivicu (granicu) virtuelne slike i ulaze u svoja vlastita virtuelna tela. Elementi ličnog, privatnog i autoportreta su prisutni u svakom segmentu ovog rada.

Zoran Todorović, beogradski umetnik, predstavnik biopolitičkog performansa, radikalnog bodi arta, međuljudskog performansa i politizovane postmedijske umetnosti, koji je bio predstavnik Srbije na 53. Bijenalu u Veneciji(2009), a radi kao docent na FLU u Beogradu, u Tajčungu učestvuje video radom “Buka” koji je snimljen sa posebno dizajniranim uređajem za registrovanje video poruka, koji je poslužio kao neka vrsta otvorene kamere, automata, koji snima izjave, priče i predstave ljudi koji su spremni da ga koriste. Sam rad se sastoji od tri slike, koje su snimljene istim uređajem na tri različite lokacije: na ulici, u zatvoru, i u psihijatrijskoj klinici. Moglo bi se reći da je to delo stvorila mašina kojoj je “javnost” iznosila svoje izjave, sklonosti, ideje, predrasude, strahove, verovanja itd. Ove tri pozicije su stoga uzete kao granične situacije ili tačke orijentacije kojima celo društveno polje može biti obuhvaćeno. Istovremeno, ovaj film ne pretenduje da predstavlja glas različitih društvenih grupa, izbegavajući da se nađe u samom položaju koji kritikuje.

Miloš Tomić, iz Beograda, učestvuje video radovima, među kojima su i “Muzički dnevnic”, serijal koji je predstavio i na izložbi u srpskom paviljonu na 55. Bijenalu u Veneciji. Rad je nastao svakodnevnim improvizacijama na nekom muzičkom instrumentu ili predmetu koji koristi ili nabasa na njega, a ođednom mu “zazvuči”.

Improvizacija znači uhvatiti se u koštac sa izabranim instrumentom ili predmetom i iscediti iz njega sve – od buke do melodije. Pritom stalno osluškujući svaku njegovu zvučnu reakciju i pretvarajući u mogući motiv svaku svoju grešku. Tomić je tako svirao na ključevima, česmama, čičkovima patika, razbijenim stakličima flaša... kao i na raštimovanoj gitari, saksofonu, usnoj harmonici, klaviru... Ubrzo je i njegov sin video u tim seansama šansu da poruši mnoga kućna pravila, a da ostane nekažnjen, pa je “odmah uskočio u muzikalne dnevnik”. Oni su, kako navodi Tomić, time postali (možda malo romantizovana) zabeleška njihovog odnosa: sinovljevog odrastanja i njegovog podetinjavanja.

Selman Trtovac iz Beograda, koji je rođen u Zadru, studirao u Beogradu i Dizeldorfu, a doktorirao je 2012. godine na odseku za skulpturu beogradskog FLU. Trtovac umetnost crtanja vidi u osnovi svakog drugog vizuelnog mišljenja, i bilo kog drugog vizuelnog medija, smatrajući da je umetnost crtanja i u evoluciji ljudske vrste uopšte.

Kao jedan od osnivača umetničke zadruge Treći Beograd, Trtovac je boravio u maju 2013. godine u Zagrebu povodom izložbe Josipa Vanište. U prenesenom smislu, to je predstavljalo povlačenje linije između Beograda i Zagreba, odnosno umetnički akt cele grupe. Motiv za to, naročito putovanje, jeste bila volja grupe umetnika 3BGD-a da “vide” Vaništininu liniju. Taj događaj je na sve umetnike koji su tada bili u Zagrebu ostavio moćan trag.

Trtovac na izložbi učestvuje radom “Linija za Savamalu” (2013) koji je nastao u umetničkom dijalogu sa kolegom Veljkom Pavlovićem. Može se razumeti i kao jedna od refleksija na susret sa linijom Vanište i prazninom koju pominje u pismu Trtovcu.